

”Kuntien vanhussosiaalityön kautta monenlaista apua senioreille” Kyseisellä otsikolla oli Karjalaisen mielipidesivustolla kirjoitus 8.11.2015. Kirjoituksessa kerrottiin, että heidän työnsä on usein ohjaamista tarkoituksenmukaisesti palveluihin. Mutta köyhien senioreiden kohdalla ei enää pelkkä ohjaaminen riitä?

Työskentelen yhtenä vapaaehtoisena Utran Puukoululla vähävaraisille tarkoitettussa ruokaavussa. Esimerkiksi viime viikolla kolmena päivänä tapahtuvassa jaossa yhteismäärä oli yli 300 hakijaa (yksittäinen perhe/henkilö voi hakea kerran viikossa). Meillä on hätä vanhusten lisääntyvästä hakijamäärästä. Joensuulaiset vähävaraiset vanhukset näkevät jo nälkää? Olemme saaneet mielipidekirjoituksen kirjoittaneilta sosiaalityön henkilöiltä kuin köyhyysloukussa elävien vanhusten naapureilta useita avunpyyntöjä, että voisimmeko viedä viikoittaisen ruokakassin heidän esittämilleen vanhuksille? Kaikkiin pyyntöihin olemme vielä voineet vastata: kyllä! Mutta kuinka kauan?

VALTUUSTOKYSYMYS Mistä köyhät vanhukset saavat apua?

Meillä ovat laaja-alaiset, niin kaupungin kuin yksityisten tarjoamat vanhusten palvelut. Ja lisää tulee koko ajan. Rahalla voi ostaa lähes kaikkea – ikään katsomatta!

Me allekirjoittaneet valtuutetut kysymme, mistä köyhät vanhukset saavat kaupungissamme apua? Miten tilaaja-tuottajaorganisaatiossa suunnitellaan ja hoidetaan varattomien vanhusten palvelut? Millaisia palveluja on heille tarjolla ja miten palvelut toimivat käytännössä?

Millaiset ovat vanhuksen kohdalla toimeentulotuen myöntämisperusteet?

Hätähuuto koskee vanhuksia, joiden kaikki rahat menevät vuokraan ja lääkkeisiin? Eikä heillä ole ketään, joka auttaisi? Edes ketään, joka näkisi tämän hetkisen tilanteen? Miten tiedotus toimii? Uskaltaako tai osaako köyhä vanhus, ilman toisen henkilön apua edes etsiä apua ennen kuin on liian myöhäistä? Ehtivätkö sosiaalitoimen ihmiset oikeasti tutustua kaikkiin köyhyysloukussa olevien vanhusten tilanteeseen?

Missä tilanteessa varattomalla vanhuksella on mahdollisuus henkilökohtaiseen kaupungin palkkaamaan tukihenkilöön?

Valtuustokysymys koskee kaikkia toimialoja.

Laupiaan samarialaisen esimerkki on hyvä lähtökohta meille kaikille, ei pelkästään yksittäisille vapaaehtoisille ja seurakunnille vaan myös Joensuun kaupungille?

Joensuussa 16. marraskuuta 2015

Hanna Kokkonen
Matti Mäkelä
Juha Wirtanen
Sari Sallinen
Ujveiso Oinonen

Marjatta Rätty
Marjatta Rätty, KD

Annika Hakala
ASMA KALLIO
HARVE J. OSSI
Taru Arvola

Kaupunginvaltuusto	§ 131	16.11.2015
Sosiaali- ja terveyslautakunta	§ 117	15.12.2015
Kaupunginhallitus	§ 4	11.01.2016
Kaupunginvaltuusto	§ 7	25.01.2016

Valtuutettu Marjatta Rädyn ynnä muiden valtuustokysymys vähävaraisten vanhusten palveluista

6827/05.17.00/2015

KV 16.11.2015 § 131

Valtuutettu Marjatta Rätty jätti 16.11.2015 kaupunginvaltuuston puheenjohtajalle valtuustokysymyksen vähävaraisten vanhusten palveluista. Valtuustokysymyksen olivat allekirjoittaneet myös valtuutetut Hannu Holopainen, Jussi Wihonen, Sari Sallinen, Veijo Oinonen, Osmo Kokko, Pekka Kolehmainen, Hannes Rossi ja Teemu Arponen.

Päätös:

Lähetettiin kaupunginhallituksen valmisteltavaksi.

Vastaus tulee antaa valtuuston työjärjestyksen 6 §:n mukaisesti viimeistään siinä valtuuston kokouksessa, joka ensiksi pidetään neljän (4) viikon kuluttua kysymyksen tekemisestä, tai ilmoitettava silloin syy, minkä vuoksi vastausta ei voitu antaa.

STLTK 15.12.2015 § 117

Varallisuudesta ja tulosta riippumatta ikäihmisten Seniorineuvontaan voivat oottaa yhteyttä kaikki, jotka haluavat tietoa kaupungin, yksityisten ja järjestöjen tarjoamista palveluista. Seniorineuvonta Ankkuri on matalan kynnyksen maksuton neuvontapalvelu, joka toimii Senioripihassa (Senioripihan Matti-talo, Rauhankatu 1 A) ma-pe klo. 8-16. Sinne voi tulla käymään henkilökohtaisesti tai ottaa yhteyttä puhelimitse 050 550 8347. Ikääntyen niin halutessa palveluohjauskäynti voidaan tehdä myös asiakkaan omaan kotiin.

Neuvonnassa asiakkaalle annetaan palveluohjausta yksilöllisesti huomioiden hänen varallisuutensa ja tulotasonsa. Häntä autetaan hänelle sopivien palvelujen löytämisessä ja hakemusten teossa. Palveluohjauksen ammattihenkilöt laativat yhdessä asiakkaan kanssa hoito- ja palvelusuunnitelman, johon kirjataan asiakkaan palvelukokonaisuus.

Palvelusetelipalveluissa tulotaso ei vaikuta palvelujen järjestämistapaan, mutta kotihoidon tukipalveluseteli on kohdennettu nimenomaan vähävaraisille yli 65 vuotiaille henkilöille.

Seniorineuvonta Ankkuriin on hyvä ottaa yhteyttä hyvissä ajoin, koska oikein kohdennetut palvelut tukevat omatoimisuutta, kunnon säilymistä ja mielen virkeyttä. Neuvonta ja palveluohjaus tekevät moniammatillista yhteistyötä mm. gerontologisen sosiaalityön kanssa.

Gerontologisen sosiaalityön asiakkaat ovat ikääntyneitä ihmisiä, joilla on erityisen tuen tarvetta vaikean elämäntilanteen, sairauden, turvattomuuden,

yksinäisyyden, kaltoin kohtelun, kriisitilanteen tai taloudellisten ongelmien vuoksi. Asiakkaat ovat yleensä kaikkein heikoimmassa asemassa olevia. Asiakastyön lähtökohtana on yksilöllinen, asiakkaan itsemääräämisoikeutta kunnioittava ja asiakkaan erityistarpeet huomioiva ajattelutapa. Tavoitteena on tukea kokonaisvaltaisesti ikääntyneiden henkilöiden elämän eri osa-alueita. Sosiaalityöntekijät auttavat iäkkäitä kuntalaisia mm. asunnon hankinnassa, tekemällä heidän puolestaan toimeentulotukihakemuksia, hakemalla eri sosiaaliturvaetuuksia sekä tekemällä laskelmia ja lausuntoja esimerkiksi kotihoitomaksun alentamiseksi tai sen poistamiseksi.

Perustuslain 19.1 §:n mukaan jokaisella, joka ei kykene hankkimaan ihmisarvoisen elämän edellyttämää turvaa, on oikeus välttämättömään toimeentuloon ja huolenpitoon. Toimeentulotuki on tämän oikeuden toteuttamista turvaava keskeinen rahaetus. Toisaalta se on myös viimesijainen taloudellisen tuen muoto. Ennen sen myöntämistä selvitetään mahdollisuudet saada muita sosiaaliturvaetuuksia kuten asumistukea tai eläkkeensaajan hoitotukea. Lisäksi selvitetään mahdollisuus alentaa tai poistaa asiakasmaksuja, esimerkiksi kotihoito- tai terveydenhuoltomaksuja. Toimeentulotuen myöntämisperusteet ovat samat kaikille kuntalaisille. Mitään henkilöryhmää ei voida jättää toimeentulotuen sovellusalueen ulkopuolelle, eikä millään henkilöryhmällä ole etuoikeuksia verrattuna muihin. Hakijoiden tarve on aina arvioitava yksilöllisesti ja perhekohtaisesti.

Yhteyttä taloudellisten ym. asioiden selvittämiseksi ottavat yleensä asiakkaat itse. Yhteydenottoja tulee myös omaisilta, ystäviltä, kaupungin palveluohjauksesta tai kotihoidolta. Huolenilmaus ikääntyneen ihmisen pärjäämisestä voi tulla myös naapurilta, isännöintitoimistolta, pankista, lähikaupasta tai vaikka kampaajalta. Vanhuspalvelulain 25 §:n mukaiset ilmoitukset muilta viranomaisilta lisäävät mm. taloudellisten asioiden selvittelyä ja niissä auttamista. Näiden selvittelyjen määrä on selvästi lisääntynyt muutaman viime vuoden aikana.

Joensuun kaupungilla ei ole käytössä erityisesti vanhuksille tarkoitettuja, palkattuja tukihenkilöitä, mutta tarvittaessa heille pyritään järjestämään vapaaehtoisia tukihenkilöitä Ikäneuvola Ruorin kautta.

Gerontologisen sosiaalityön tiimiin tulee 2016 uusi sosiaalityöntekijä, mikä osaltaan parantaa iäkkäiden asioiden hoitamista. Iäkkäiden ihmisten määrän noustessa myös gerontologisen sosiaalityön tarve tulee kasvamaan samassa suhteessa. Vanhuspalvelulain 10 §:n mukaan kunnassa on oltava gerontologisen sosiaalityön erityisasiantuntemusta.

Valmistelijat: johtava sosiaalityöntekijä Kaisa Rautiainen, palveluohjausvastaava Marke Varis ja vs. hoito- ja hoivapalveluiden johtaja Seija Karukannas

Sosiaali- ja terveystoimintajohtajan päätösehdotus:

Sosiaali- ja terveystoimintalautakunta päättää antaa yllä olevan vastauksen valtuustokysymykseen.

Päätös:

Hyväksyttiin yksimielisesti.

Kaupunginjohtajan päätösehdotus:
Kaupunginhallitus ehdottaa, että kaupunginvaltuusto päättää

merkitä edellä olevan vastauksena valtuutettu Marjatta Rädyn ynnä muiden
valtuustokysymykseen ja

todeta kysymyksen loppuun käsitellyksi.

Päätös:
Hyväksyttiin yksimielisesti.

KV 25.01.2016 § 7

Ehdotus:
Kaupunginhallitus ehdottaa, että kaupunginvaltuusto päättää

merkitä edellä olevan vastauksena valtuutettu Marjatta Rädyn ynnä muiden
valtuustokysymykseen ja

todeta kysymyksen loppuun käsitellyksi.

Keskustelu:
Asiassa käytiin keskustelu, jossa kolme valtuutettua käytti puheenvuoron.

Keskustelussa ei tehty päätösehdotuksesta poikkeavia esityksiä.

Päätös:
Hyväksyttiin yksimielisesti.

Merkittiin, että valtuutettu Jaana Ihme poistui kokouksesta tämän pykälän
käsitteilyn aikana kello 19.41 henkilökohtaisen esteen vuoksi. Paikalle ei tullut
varavaltuutettua, jolloin paikalla oli 57 valtuutettua.